

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2007 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 maj 2007 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (RP 22/2007 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Riitta-Maija Jouttimäki, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Maiju Tuominen, undervisningsministeriet
- jurist Nella Korhonen, Rättsskyddscentralen för hälsovården

- socialråd, länsläkare Kirsti Riihelä, länsstyrelsen i Södra Finlands län
- tf. chefsöverläkare Juha Tuominen, Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- arbetsmarknadsjurist Lotta Harjunpää, Kommunala arbetsmarknadsverket
- jurist Heikki Kuusela, Finlands Tandläkarförbund ry
- utbildningsdirektör Hannu Halila, Finlands Läkarförbund
- näringspolitisk sakkunnig Jarno Talvitie, Terveyspalvelualan Liitto
- sekreterare för yrkesfrågor Raija Moilanen, Finlands primärskötarförbund SuPer
- utbildnings- och forskningspolitiskt ombud Marja-Kaarina Koskinen, Tehy rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att bestämmelserna om erkännande av yrkeskvalifikationer i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården revideras. De föreslagna ändringarna följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer. Avsikten är att bestämmelserna grupperas på basis av om den yrkesutbildade personen har genomgått sin utbildning i Finland, i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i en stat utanför samarbetsom-

rådet. När det gäller utbildning som genomgåts i Finland ska personens medborgarskap inte ha någon betydelse. Om utbildningen däremot har genomgåts någon annanstans föreslås det att förutsättningarna för att bevilja rätt att utöva yrke och rätt att använda yrkesbeteckning inte bara ska vara beroende av var utbildningen har genomgåts utan även av sökandens medborgarskap.

Lagen föreslås bli kompletterad med en allmän bestämmelse om den språkkunskap som yr-

kesutbildade inom hälso- och sjukvården förutsätts ha. De ska ha tillräckliga språkkunskaper för de uppgifter som de har hand om. Enligt förslaget ska kravet på språkkunskaper inte utgöra ett villkor för erkännande av yrkeskvalifikationer i fråga om medborgare från stater inom Eu-

ropeiska ekonomiska samarbetsområdet, men bestämmelsen ger arbetsgivarna en tydligare grund för att även av dem kräva de språkkunskaper som behövs med tanke på yrkesutövningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 20 oktober 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

De föreslagna ändringarna i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården bygger huvudsakligen på direktivet om erkännande av yrkeskvalifikationer. Samtidigt föreslår regeringen att lagen om yrkesutövande förtydligas och att det allmänna kravet på språkkunskaper för yrkesutbildade inom hälso- och sjukvården lagfästs. Utskottet tillstyrker lagförslaget med några tekniska ändringar.

Yrkeskvalifikationsdirektivet kräver bara vissa små och tekniska ändringar i vår lagstiftning. Lagförslaget gör de gällande bestämmelserna tydligare framför allt när det gäller hur utbildning som genomgått i ett EU-land och utanför EU beaktas i Finland. Möjligheten att påvisa yrkeskvalifikationer genom en anpassningstid eller ett lämplighetsprov utvidgas så att den omfattar läkare, tandläkare, sjukskötare, barnmorskor och provisorer. Yrkesutbildade som kommer från ett EU-land och vars examen inte uppfyller kraven i direktivet kan också påvisa sina yrkeskvalifikationer genom en anpassningstid eller ett lämplighetsprov.

De föreslagna bestämmelserna skiljer sig från varandra dels på grundval av om den yrkesutbildade har förvärvat sin utbildning i ett EU-land eller utanför EU, dels på grundval av om personer som utbildat sig utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet är medborgare i medlemslandet eller i ett tredje land. Utskottet anser att det i fortsättningen finns skäl att utreda möjligheterna att samordna och förtydliga bestämmelserna i fråga om detta också.

En annan stor ändring är att yrkesutbildade från andra medlemsländer får mer omfattande rätt att temporärt och tillfälligt tillhandahålla

tjänster i Finland. Tidigare har rätten varit avgränsad till läkare, tandläkare, sjukskötare och barnmorskor. I fortsättningen ska alla som lagligt utövar sitt yrke i någon medlemsstat ha samma rätt. Utskottet anser att förslaget är motiverat.

Lagförslagets 18 a § innehåller en allmän bestämmelse om den språkkunskap som en yrkesutbildad inom hälso- och sjukvården förutsätts ha. Enligt yrkeskvalifikationsdirektivet kan språkkunskaperna inte vara en förutsättning för att personen ska beviljas rätt att utöva yrket. I praktiken blir det arbetsgivarens uppgift att bedöma om språkkunskaperna är tillräckliga. Enligt 26 § i lagförslaget kan Rättsskyddscentralen för hälsovården i extrema fall ge den yrkesutbildade en påföljd som avses i lagrummet om personens språkkunskaper inte är tillräckliga med tanke på uppgifterna. Utskottet anser att kravet på språkkunskaper är mycket viktigt för patientsäkerheten i många uppgifter inom hälso- och sjukvården. Men kravet på tillräckliga språkkunskaper varierar efter uppgift så därför är det befogat att det i lagförslaget är sammankopplat med de uppgifter som den yrkesutbildade har hand om.

Enligt 2 § 2 mom. i den gällande lagen kan även andra personer som har fullgod utbildning, erfarenhet och yrkesskicklighet vara verksamma i yrken för yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning. Enligt samma bestämmelse kan legitimerade yrkesutbildade och yrkesutbildade med skyddad yrkesbeteckning enligt sin utbildning, erfarenhet och yrkesskicklighet utföra varandras uppgifter om det är motiverat med tanke på arbetsarrangemangen och producerandet av hälsovårdstjänster, om inte nå-

got annat stadgas i lag eller förordning. Enligt 2 § 3 mom. i lagen kan även den som studerar för ifrågavarande yrke vara verksam i en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter så som närmare stadgas genom förordning. Det finns skäl att klarlägga om de som studerar till ett yrke inom hälso- och sjukvården kan ges rätt att i större utsträckning än nu ha hand om uppgifter inom ett annat område inom hälso- och sjukvården än sitt eget, menar utskottet. Utifrån resultaten bör de eventuellt behövliga ändringarna göras i lagstiftningen.

Enligt utredning bereder social- och hälsovårdsministeriet för närvarande en proposition om ändringar i bestämmelserna om särskild utbildning i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Utskottet vill gärna se att propositionen skyndsamt överlämnas till riksdagen.

Med tanke på patientsäkerheten och patientens rättsskydd är det viktigt att hälso- och sjukvårdspersonalens expertis och yrkeskompetens kan säkerställas genom en anpassningstid eller ett lämplighetsprov. I lagförslaget om erkännande av yrkeskvalifikationer (RP 26/2007 rd) föreskrivs det om högskolornas och läroinrättningarnas skyldighet att lämna utlåtanden och ordna lämplighetsprov. Utskottet framhåller att läroinrättningarna bör tillförsäkras resurser att ordna lämplighetsprov.

Detaljmotivering

2 §. *Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.* Utskottet föreslår att 3 mom. preciseras enligt motiven till lagrummet så att det framgår av ordalydelsen att studerande bara tillfälligt kan ha hand om en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter.

26 §. *Påföljder av felaktigt förfarande.* Utskottet föreslår att 2 mom. blir 3 mom. och att en teknisk ändring görs i hänvisningen.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget godkänns i enlighet med propositionen men 2 och 26 § med följande ändringar:

Utskottets ändringsförslag

2 §

Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

(1 mom. som i RP)

Utan hinder av 2 mom. kan även den som studerar för yrket i fråga *tillfälligt* sköta en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter under ledning och tillsyn av en legitimerad yrkesutbildad person med rätt att självständigt utöva yrket i fråga. På en sådan studerande tillämpas då i tillämpliga delar vad som nedan i denna lag föreskrivs om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Om förutsättningar att sköta en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet.

(4 mom. som i RP)

26 §

Påföljder av felaktigt förfarande

(1 och 2 mom. som i RP)

Rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelsen kan, om ärendet inte föranleder en åtgärd enligt 2 mom. eller enligt 33 §, ge en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården en anmärkning eller fästa personens uppmärksamhet på vikten av en ändamålsenlig yrkesutövning. I Rättsskyddscentralens för hälsovården eller länsstyrelsens anmärkning eller uppmärksamgörande enligt detta moment får ändring inte sökas genom besvär.

ShUB 8/2007 rd — RP 22/2007 rd

Helsingfors den 23 oktober 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Risto Autio /cent
Maria Guzenina-Richardson /sd
Hannakaisa Heikkinen /cent
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Jukka Mäkelä /saml
Håkan Nordman /sv
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Anni Sinnemäki /gröna
Satu Taiveaho /sd
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.